

KONGELIG RESOLUSJON

Kulturdepartementet
Statsråd: Linda Hofstad Helleland

Ref.nr.: 16/1984
Saksnr.:
Dato: 15. desember 2017

Forskrift om offentlige arkiver

1. Innledning

Gjeldende *forskrift om offentlege arkiv (arkivforskriften)* ble fastsatt ved kongelig resolusjon 11. desember 1998 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv § 12.

Stortinget anmodet regjeringen i vedtak av 9. desember 2015 om å gjennomgå og revidere arkivforskriften. Kulturdepartementet sendte den 17. oktober 2016 forslag til ny arkivforskrift på høring. Høringsfristen ble satt til 15. januar 2017. Høringsuttalelsene er behandlet av Kulturdepartementet. Justert forslag til ny arkivforskrift har deretter vært på foreleggelse i alle departementer. På grunnlag av behandlingen av høringsuttalelsene og merknader i departementsforeleggelsen, foreslår Kulturdepartementet vedlagt arkivforskrift. I tillegg foreslår departement endringer i annet regelverk som har henvisning til gjeldende arkivforskrift. Disse endringsforslagene framgår også av vedlegget.

2. Forslagets hovedinnhold

Gjeldende arkivforskrift har seks kapitler som er inndelt i underkapittel. Forslaget til ny arkivforskrift har to kapitler: kapittel I om overordnede bestemmelser og kapittel II om arkivprosesser. Den nye arkivforskriften har ikke underkapitler.

Flere bestemmelser i gjeldende arkivforskrift regulerer i for stor grad arkivfunksjoner i detalj. Forslaget til ny arkivforskrift erstatter detaljerte regler med overordnede og funksjonelle krav. Disse endringene legger til rette for tilpasning til ulike organisatoriske og teknologiske løsninger. Der det er nødvendig å beholde mer detaljerte tekniske og arkivfaglige bestemmelser, er disse flyttet til *forskrift om tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver*, som fastsettes av Riksarkivaren.

Flere bestemmelser i gjeldende arkivforskrift passer bare for papirbaserte arkiv og arkiv på andre analoge lagringsmedier. Forslaget til ny arkivforskrift har i større grad tatt hensyn til at dokumenter produseres og utveksles i digitale lagringsmedier. Disse endringene tilsier at arkivforskriften i større grad må ha bestemmelser som gjelder uavhengig av teknologiske løsninger for produksjon, utveksling og bevaring av dokumenter. I tillegg er det behov for særlige bestemmelser om systemer for elektronisk journalføring og arkivering. Departementet har også vurdert muligheten for å åpne for lagring av digitale arkiv i utlandet, se nærmere redegjørelse om dette i pkt. 4. Departementets vurdering – ny arkivforskrift.

3. Behandling av hørings svar

Forslag til ny arkivforskrift ble sendt på høring til departementene, kommunene, fylkeskommunene, fylkesmennene, Sametinget, direktorater og statlige etater, byarkiv, fylkesarkiv, interkommunale arkiv, private arkivinstitusjoner og utvalgte organisasjoner med særskilt interesse for arkivforskriften. Høringen var åpen slik at også andre enn mottakerne av høringsbrevet kunne gi høringsuttalelse.

Kulturdepartementet mottok til sammen 156 hørings svar. Av disse var 76 fra statlige virksomheter, 58 fra kommunal sektor, 11 organisasjoner, sju private virksomheter og fire enkeltpersoner. De aller fleste høringsinstansene var enig i behovet for ny forskrift og departementets begrunnelse for dette.

Kongen i statsråd oppnevnte 1. september d.å. et utvalg som skal gjennomgå arkivloven med tanke på revisjon (Arkivlovutvalget). Dette utvalget skal vurdere om reguleringer bør hjemles i arkivloven, arkivforskriften eller forskrift som fastsettes av Riksarkivaren. Arkivlovutvalget skal gi forslag til endringer i arkivforskriftene dersom gjennomgåelsen av arkivloven tilsier det. Utvalget skal levere sin utredning innen 1. mars 2019. Kulturdepartementet mottok i høringsrunden og i departementsforeleggelsen forslag som må utredes nærmere før de kan fremmes. Slike forslag vil departementet oversende til Arkivlovutvalget for vurdering.

4. Departementets vurdering – ny arkivforskrift

Resultatet av departementets vurdering av forslag som kom fra høringsinstansene i departementsforeleggelsen er i denne resolusjonen presentert i fire grupper: bestemmelser som er flyttet til *forskrift om tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver* som fastsettes av Riksarkivaren, innspill og merknader som er fulgt opp i ny arkivforskrift, forslag som må utredes nærmere samt innspill og forslag som Kulturdepartementet ikke kan tilrå.

Bestemmelser som er flyttet til forskriften som fastsettes av Riksarkivaren

I vedlagt arkivforskrift har Kulturdepartementet tatt hensyn til merknader om at kravene til innhold i arkivplanen bør fastsettes av Riksarkivaren.

I høringsnotatet foreslo departementet å gi Riksarkivaren hjemmel til å fastsette forskrift om tekniske krav til arkivlokaler og spesialrom for arkiv. På bakgrunn av innspill i høringsrunden, forenkles arkivforskriften ytterligere, slik at arkivforskriften nå har overordnede krav til arkivlokaler, og at alle tekniske krav til lokalene fastsettes av Riksarkivaren.

Bestemmelser om journalperioder, periodeskille, bortsetting av arkivmateriale, periodeinndeling og framfinning i perioder inngår i gjeldende arkivforskrift. Kulturdepartementet har vurdert forslag fra høringsrunden om å gi Riksarkivaren hjemmel til å gi forskrift om disse bestemmelsene. Også disse innspillene følges opp. Høringsuttalelser til disse paragrafene i utkastet til ny arkivforskrift er fulgt opp av Riksarkivaren i revisjonen av *forskrift om tekniske og arkivfaglige bestemmelser om behandling av offentlige arkiver*.

Departementet foreslo i høringsutkastet en ny teknologinøytral bestemmelse om lagringsmedium, der det åpnes for å overføre informasjonen i et originaldokument til et nytt dokument på et annet lagringsmedium og bevare informasjonen i det nye dokumentet. Departementet foreslo også å gi Riksarkivaren hjemmel til å gi forskrift om lagringsmedier. Den reviderte utgaven av forskriften som fastsettes av Riksarkivaren inneholder nye bestemmelser om konvertering av arkivmateriale på analoge lagringsmedier til digitale lagringsmedier.

Mange høringsinstanser har påpekt at det er lite hensiktsmessig å beholde fristen på 25 til 30 år for avlevering av digitale arkiv. En så lang periode vil bety flere konverteringer av data som følge av systemskifter, noe som kan medføre dårligere datakvalitet. Det kan også være en risiko for at programvare ikke er tilgjengelig for lesing av 25 til 30 år gamle digitale dokumenter. Kulturdepartementet deler disse bekymringene. Kravene til tidligere deponering av periodisert elektronisk arkivmateriale fastsettes nå i forskrift av Riksarkivaren. Konsekvenser av endringer i fristene for avlevering av digitale arkiv må imidlertid utredes nærmere av Arkivverket. Fristen for avlevering av arkiv spesifiseres derfor ikke i arkivforskriften. I stedet gir Riksarkivaren forskrift om frister for avlevering av arkiv.

Andre innspill, merknader og forslag som er fulgt opp i ny arkivforskrift

I vedlagt arkivforskrift har Kulturdepartementet fulgt opp lovtekniske merknader og forslag til omformuleringer som bidrar til klargjøring av bestemmelser i forskriften. Departementet har også fulgt opp forslag om endring av overskrifter i samsvar med innholdet i de enkelte bestemmelsene.

Mange høringsinstanser foreslo at følgende bestemmelse i gjeldende arkivforskrift § 1-1 videreføres i den nye forskriften: "Det overordna ansvaret for arkivarbeidet i eit offentleg organ tilligg den øvste leiinga i organet." Denne formuleringen videreføres i ny arkivforskrift § 1.

Departementet foreslo i høringsnotatet en egen paragraf med definisjoner av arkivfaglige begreper. Flere høringsinstanser var uenig i departementets forslag til definisjoner, og noen høringsinstanser hadde forslag til andre begreper som bør defineres i arkivforskriften. Etter behandlingen av høringsssvarene, har Kulturdepartementet konkludert at nødvendige begrepsklargjøringer bør inngå i veiledningsmaterialet til arkivforskriften. Kulturdepartementet har gitt Arkivverket i oppdrag å utarbeide veiledningsmateriale om plikten til journalføring og arkivering. Dette veiledningsmaterialet skal omfatte sentrale begreper og uttrykk i arkivforskriften.

I vedlagt arkivforskrift har Kulturdepartementet fulgt opp merknader til departementets tidligere forslag om internkontroll for arkiv. Hensikten er ikke å pålegge et eget internkontrollregime for arkiv, men å presisere at allerede eksisterende internkontrollregimer også skal gjelde for arkivarbeidet. Organets øverste leder har ansvar for å påse at arkivarbeidet omfattes av organets internkontroll.

Departementet har i vedlagt arkivforskrift tatt hensyn til merknader til forslaget til bestemmelser om klassifikasjon, lagringsmedium, formatkrav, krav til arkivlokaler og arkivavgrensning.

Departementet har også fulgt opp merknader om forenkling i oppstillingen av kravene til opplysninger som skal med i journalen. Vedlagt arkivforskrift innebærer imidlertid ingen endring i de materielle kravene i gjeldende journalføringsbestemmelser.

System for elektronisk journalføring og arkivering skal følge krav i Norsk arkivstandard (Noark), som fastsettes av Riksarkivaren. Flere av høringspartene ønsket en presisering av krav til dokumenter som blir produsert utenfor Noark-baserte sak- og arkivsystemer, dvs. dokumenter i fagsystemer. Dette er dokumenter som ikke er journalføringspliktige. I vedlagt arkivforskrift er det presisert at slike dokumenter skal behandles som andre dokumenter som skal inngå i et arkiv. I høringen fikk departementet flere innspill og merknader til den nye bestemmelsen om behandling av dokumenter som skal inngå i et arkiv. Kulturdepartementet har i vedlagt arkivforskrift endret formuleringene i bestemmelsen slik at de funksjonelle kravene blir klarere.

Forslag og innspill som bør utredes nærmere

Selv om ny arkivforskrift er tilpasset elektronisk arkivdanning i langt større grad enn gjeldende forskrift, gjenstår det behov for ytterligere tilpasninger. Dette gjelder både forslag fra departementet som bør utredes nærmere, og innspill i høringsrunden som ikke er tilstrekkelig utredet. Et forslag i høringsrunden om særskilte krav til lokaler for digitale arkiv er ikke fulgt opp i denne omgang. Når særlige krav til lokaler for digitale arkiv er spesifisert, vil disse måtte vurderes i framtidige revisjoner av forskriften som fastsettes av Riksarkivaren.

Flere av høringsinstansene hadde merknader til Noark. Departementet har gitt Arkivlovutvalget i oppdrag å vurdere Noark-standarden som grunnlag for krav til digital arkivering og avlevering. Et forslag om krav til rutiner for fortløpende journalføring av dokumenter som produseres i fagsystemer, vil ha økonomiske konsekvenser som ikke er utredet. Dette er en problemstilling som skal utredes av Arkivlovutvalget, og forslaget tas derfor ikke inn i den nye arkivforskriften.

Hovedregelen i arkivloven § 9 bokstav b er at arkivmateriale ikke kan tas ut av landet med mindre det er nødvendig for den forvaltningsmessige eller rettslige bruken av dokumentene. Selv om denne bestemmelsen ble fastsatt da arkivmateriale i all hovedsak var lagret på analoge medier, gjelder den også for digitalt arkivmateriale. Hovedmålet med *Nasjonalt strategi for bruk av skytjenester*, som ble fastsatt av regjeringen i 2016, er å gi offentlige og private virksomheter større rom for handling når de skal velge IKT-løsninger. En mulig IKT-løsning er kjøp av ekstern digital lagringskapasitet. Kjøp i markedet av lagringsplass for digitalt arkivmateriale kan innebære at arkivmateriale tas ut av landet. For offentlige organ vil lagring av arkivmateriale i utlandet være i strid med hovedregelen i arkivloven § 9 bokstav b. Arkivloven § 9 åpner imidlertid for unntak fra hovedregelen dersom unntaket gis i arkivforskriften. I *Nasjonalt strategi for bruk av skytjenester* er det tatt inn følgende tiltak: "Regjeringa vil revidere arkivforskrifta og eventuelt delar av arkivlova for blant anna å tilpasse arkivregelverket betre til digitalisering. Som ein del av dette vil ein vurdere behov for endring slik at offentlege organ kan ta i bruk skytjenester med serverar utanfor Noreg for arkiv."

I høringsnotatet til ny arkivforskrift drøftet departementet både arkivmessige fordeler og utfordringer ved kjøp av skytjenester som innebærer lagring av arkiv i utlandet. De fleste høringsinstansene var positive til at det gis en slik mulighet i arkivforskriften. Samtidig var

mange av høringsinstansene bekymret for at dette kunne føre til at offentlige organer ikke ville kunne ivareta arkivplikten i samsvar med arkivloven. Noen av høringsinstansene foreslo å begrense muligheten til lagring til stater som det er tillatt å overføre personopplysninger til. Mange høringsuttalelser inneholdt også forslag om krav til nærmere analyse av risiko og sårbarhet før det åpnes for lagring av digitale arkiv utenfor landet.

Arkivlovutvalget har fått i oppdrag å vurdere og gi anbefaling om regelfesting av offentlige virksomheters bruk av skytjenester for arkiv. Regjeringen må vurdere nærmere om sikkerheten blir ivaretatt, hvilken merverdi lagring i utlandet har, hvilke typer av arkiv som egner seg for ulike typer skytjenester, forholdet til regjeringens skytjenestestrategi, om sammenstilling av informasjon fra ulike offentlige virksomheter kan gi behov for gradering og om Riksarkivaren bør fastsette nærmere krav til lagring i utlandet. Dersom det åpnes for lagring av digitale arkiv i utlandet nå, vil en foregripe de utredninger og vurderinger som skal gjøres av Arkivlovutvalget.

Mottatte forslag som departementet ikke kan tilrå

Følgende bestemmelse i gjeldende arkivforskrift § 2-1 ble ikke foreslått videreført i høringsnotatet om den nye arkivforskriften: "Arkivarbeidet i eit offentleg organ skal som hovudregel utførast av ei eiga eining, ei arkivtjeneste under leiing av ein arkivansvarleg."

Flere høringsinstanser foreslo å beholde denne bestemmelsen eller en tilsvarende bestemmelse. Dette ble begrunnet blant annet med at bestemmelsen har bidratt til å øke statusen til arbeidet med dokumentforvaltning og arkiv. Flertallet av høringsinstansene, bl.a. KS, støtter forslaget om å fjerne kravet om egen arkivtjeneste. Forslaget er i samsvar med ønsket om mindre detaljregulering og færre statlige krav til organisering av funksjoner i kommunesektoren. Gjeldende krav om arkivtjeneste i hvert organ vil også hindre nye organiseringer av dokument- og arkivforvaltningen i offentlige virksomheter. Kulturdepartementet kan derfor ikke tilrå at § 2-1 i gjeldende forskrift eller en lignende bestemmelse tas inn i ny arkivforskrift.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Ny arkivforskrift vil ikke ha nevneverdige økonomiske konsekvenser i forhold til gjeldende arkivforskrift. Bestemmelsene om at Arkivverket skal ha mulighet til å kreve refusjon for arkivbetjening som gjøres for andre statlige organer, og innstramningen av ordningen med tilbakelån, vil kunne føre til økte kostnader for hvert enkelt statlige organ. Samtidig vil det medføre en mer effektiv bruk av Arkivverkets ressurser.

Gjennom forenkling og fornyelse vil arkivforskriften bli mer relevant for arkivarbeidet i offentlige virksomheter, og dermed vil flere arkivverdige dokumenter bli sikret, bevart og gjort tilgjengelig for bruk. Krav om planmessige avleveringer i staten vil gi økt forutsigbarhet.

Kulturdepartementet

t i l r å r:

Forskrift om offentlege arkiv fastsettes i samsvar med vedlagt forslag.